

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibvs Moribvsqve Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. I. Quid sit Misericordia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

D E
 PERFECTIÖNIBVS
 MORIBVSQVE
 DVINIS
 LIBER DVODECIMVS,
 DE MISERICORDIA DEI,
 ET OBITER
 DE PATIENTIA, MANSVETVDINE,
 ET CLEMENTIA EIVSDEM.
 CAPVT PRIMVM.

Quid sit Misericordia.

MISERICORDIA est virtus incitans voluntatem ad opitulandum alienæ miseriæ, eamque depellendam. Potest autem quis ad hoc incitari vario intuitu & fine. Primò, Ob vanam gloriam, sicut Pharisæi, qui eleemosynam daturi canebant tuba; specie quidem congregandorum pauperum, sed reuerà, vt toti mundo suum opus ostentarent, & inde laudem ac existimationem captarent: de quibus Dominus ait: *Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.* Sic non est virtus, sed vitium cenodoxiæ. Secundò, Ob quemuis alium finem inhonestum: & sic pertinet ad illud vitium, cuius affectu imperatur; vt si des eleemosynam vt pertrahas ad harretim, ad libidinem, ad homicidium, contrahet malignitatem illius

Matthæi 6.

lius peccati, & pertinebit ad vitium illi respondens. Tertiò, Fieri potest ob finem honestum, & sic erit opus imperatum ab ea virtute, quæ illius honesti rationem respicit, poteritque esse opus Religionis, vel satisfactionis, vel charitatis, &c. prout ex affectu harum virtutum procedit.

*Actus exter-
nus miseri-
cordiæ potest
ex affectu
diversarum
virtutum pro-
cedere.*

2 Sed difficultas est, utrum misericordia sit virtus à ceteris, præsertim à charitate, distincta. Videtur non esse: nam in opere misericordiæ non conspicitur vlla ratio honesti propria, quæ ad aliam virtutem non pertineat. Vel enim tollis alienam miseriam, & opus misericordiæ præstas, ut te importunitate petentis liberet, sicut amicus ille in parabola Domini, qui nocte surgens panes amico commodavit, non quia amicus, sed ut improbam importunitatem eius à se excuteret. Et Petrus Telonarius, qui importuna pauperis quiritatione excandescens, arreptum panem in illum veluti lapidem iracundè contorsit, ut in vita S. Ioannis Eleemosynarij refertur. Verum hoc modo non est virtus, sed potius amor proprius: non enim intenditur levatio miseriarum alienarum, aut aliqua alia ratio honesti, sed depulsio incommodi proprii, quæ per se est indifferens, omni virtutis laude carens. Huic tamen potest esse coniunctus affectus miseriarum alienarum sublevandarum, qui ad virtutem pertinet: & fortè ratione illius, eleemosyna illa Petri Telonarij in visione ostensa est aliquo modo placuisse Deo.

*An sit vir-
tus distincta.*

Lucæ 11.

Vel id facis, quia cupis ut ei benè sit, & sic est actus charitatis seu dilectionis proximi. Dilectio enim primò & immediatè inclinatur in bonum alterius, illud volendo & procurando non sui commodi causa, sed tantum, ut illi benè sit; secundariò & ex consequenti, in depulsionem mali. eiusdem enim rationis sunt, velle & procurare alteri bonum, & dolere eius malo, illudque depellere: alterum enim ex altero sub vna ratione formali obiectiva oritur. Vis enim & procuras illi bona, ut ei benè sit; ob eundem finem odisti, & depellis eius malum. Confirmatur; Quia affectus fugæ fundantur in affectibus persecutionis, & ad eandem virtutem pertinent: sicut etiam in actibus intellectus eiusdem scientiæ est, assentiri alicui veritati, & negare eius oppositum. Itaque hac ratione misericordia nihil videtur esse aliud quàm charitas inadæquatè spectata, quatenus nimirum respicit depulsionem miseriarum, & extendit se ad suum secundarium actum. Denique, vel tollis miseriam alterius non eo affectu, ut illi benè sit, sed ne illi sit malè; nimirum quia incongruum & inordinatum tibi videtur, eum, qui eiusdem tecum est naturæ,

D d tantis

tantis conflictari miseris, cum tu tam commodè habeas. Inter bene enim & malè, feliciter & infortunatè se habere, est status quidam medius, notabili carens & molestia & commodo.

*Qua ratio
possit statui
peculiaris
virtus.*

Si ergo tantummodò in opere misericordiae spectetur, ut is qui afflictus est, illa notabili molestia careat, non autem ut ei bene sit, nec habeatur ad illum affectus amicitiae (ut cum inimico, qui maiore quam velis calamitate oppressus est, subvenis ad hoc solum, ut illo excessu calamitatis liberetur) sic misericordia videri possit virtus distincta à charitate & ceteris; nam spectat propriam & particularem rationem honesti; quam aliae non respiciunt. propriam enim laudem habet, miseriam proximi, & illud inordinatum quod ex miseria illius resultat, tollere.

Huic tamen sententiae obstare videtur, quòd misericordia hoc modo considerata, semper supponat & includat aliquam communionem & affectum illius communionis, ratione cuius apprehenditur inordinatio in miseria alterius. Videtur enim nobis inordinatum & incongruum, eum qui nobiscum est eiusdem naturae, vel Religionis, vel officij, vel sanguinis, vel patriae, vel studij, istis miseris conflictari, cum nos tam commodè agamus, & illi possimus subvenire. Itaque volumus tollere veluti dedecus naturae, Religionis, patriae, &c. idque ex affectu ad illud in quo est communitio. Itaque si ex affectu communis naturae id faciamus, videtur pertinere ad aliquam benevolentiam generis humani, si ex affectu Religionis Christianae, ad virtutem Religionis; si ex affectu patriae, ad pietatem in patriam. & sic de ceteris. Pari modo benevolentia erga aliquem ratione communis naturae, ratione Religionis, ratione patriae, ratione sanguinis, ad diversas virtutes pertinet. Ex quibus videtur confici, misericordiam hoc modo non esse specialem virtutem, sed diffundi per omnes & quamlibet virtutem, quatenus intuitu & affectu proprii boni ac honesti miseriam ab aliquo depellit, misericordiam vocari.

*Quo modo sit
virtus à ceteris
distincta.*

Vici tamen potest, in tollenda miseria naturae rationalis, vel humanae, esse peculiarem rationem honesti; quatenus ea videtur incongrua illi naturae per se spectatae, ac eò praestanti & sublimi; etiam si id non fiat ex singulari affectu erga illam naturam, aut erga aliud bonum quod tibi cum altero sit commune; & hac ratione misericordiam esse specialem virtutem à ceteris distinctam. Cum autem ex peculiari affectu boni seu honesti alterius virtutis hoc fit, tunc actum externum misericordiae imperari ab illa virtute, &

te, & ad illam virtutem pertinere propriè affectum internum, vnde opus externum miseriam subleuans proficiscitur.

Dices, Affectus tollendi alterius miseriam, est affectus displicentiae & odij erga illam miseriam tamquam erga malum: atqui omnis affectus odij, erga malum nascitur necessariò ex affectu amoris erga aliquod bonum: ergo quomodocumque actus misericordiae consideretur, necesse est vt procedat ex aliquo affectu ad aliquod bonum. Respondeo, Nos id non negare. Procedere enim potest ex affectu quodam quasi iustitiae, quo quis cupit cuique rei inesse id quod ei secundum naturam est consentaneum, etiam si erga ipsam rem peculiarem affectum non habeat. Potest enim amari proportio & congruentia rerum, etiam si ipsa res non ametur. Ex hoc affectu prouenit, vt displiceat id quod ei dissentaneum seu malum, & velit illud tollere: quod est misericordiae. Fateor tamen, opera misericordiae ordinariè ex hoc affectu non procedere, sed potiùs ex affectu charitatis: ac proinde hanc virtutem non videri distingui à charitate, sicut supra est explicatum. Hinc fit vt dilectio proximi ferè tota consistat in operibus misericordiae.

*Non videtur
distingui à
charitate.*

CAP V T II.

*Deo perfectissimè competere misericordiam, eamq;
duplicem vel triplicem.*

SIVE misericordia spectetur, vt ex affectu benevolentiae miseriam tollit, (quo modo non distinguitur re ipsa à charitate,) siue vt ex odio & displicentia illius inordinationis in natura rationali, (qua ratione videtur virtus distincta, & suae speciei,) ipsa est perfectissimè in Deo. Cum enim ipse omnis boni, omnisque perfectionis, commodi & felicitatis sit fons, auctor, & largitor; ipse quoque omnis miseriae (vt quae nisi collatione boni non tollitur) est peremptor & exterminator: in qua tollenda quatenus mouetur affectu benevolentiae, vt creaturae bene sit, est actus charitatis: quatenus verò displicentia illius inordinati, est actus distinctae virtutis misericordiae. Sed quia Deus in tollendo malo potissimum spectat vt creaturae bene sit, misericordiae opera potiùs sunt charitatis, quam alterius virtutis, & ita ipsius misericordia est ipsa charitas inadaequatè considerata, nimirum vt tollit malum dilecti ex affectu quo vult illi bonum, vt ei sit bene & optimè.

*Misericordia
est perfectis-
simè in Deo.*

D d 2

Nec